

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1514

Vragen van de leden **Servaes** en **Marcouch** (beiden PvdA) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de mensenrechtensituatie in Marokko* (ingezonden 20 januari 2017).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 29 maart 2017).

Vraag 1

Bent u bekend met de passage over de mensenrechtensituatie in Marokko in het World Report 2017, dat recentelijk werd gepubliceerd door Human Rights Watch?¹ Zo ja, wat is uw reactie hierop? Herkent u het beeld dat Marokko weliswaar qua wetgeving stappen in de goede richting zet, maar dat in de praktijk grote zorgen blijven bestaan over onder meer de onafhankelijkheid van de rechtspraak, repressie door politie en veiligheidsdiensten en tegenwerking van Niet-Gouvernementele Organisaties (NGO's)?²

Antwoord 1

Ja, het kabinet is bekend met de door u aangehaalde passage over de mensenrechtensituatie in Marokko. Er zijn inderdaad goede stappen gezet wat betreft de wetgeving en implementatie op het gebied van de rechten van de mens. Uit rapporten, zoals dat van Human Rights Watch, informatie uit de media en van het maatschappelijk middenveld in Marokko (waaronder de Association marocaine des droits humains) blijkt echter ook dat er op verschillende gebieden nog zeker ruimte voor verbetering blijft.

Vraag 2

Klopt het dat mensenrechtenorganisaties als Amnesty International en Human Rights Watch nog steeds geen toegang krijgen tot Marokko om onderzoek te doen? Zo ja, heeft u hiertegen protest aangetekend? Zo nee, waarom niet en bent u bereid dit alsnog te doen?

Antwoord 2

Het klopt dat onderzoeksmissies van Amnesty International en Human Rights Watch nog steeds geen vrije toegang krijgen. Wel is een lokaal kantoor van Amnesty International actief in Marokko.

¹ <https://www.hrw.org/world-report/2017>

² <https://www.hrw.org/news/2017/01/12/morocco/western-sahara-year-reform-and-repression>

Nederland stelt de ruimte van internationale en nationale NGO's om in Marokko te opereren regelmatig aan de orde bij de autoriteiten, zowel in bilateraal, als in EU-verband.

Vraag 3

Wat is de laatste stand van zaken aangaande het onderzoek naar de gruwelijke dood van visverkoper Mohsin Fikri, die in oktober vorig jaar werd vermalen in een vuilniswagen nadat zijn handelswaar door de politie in beslag was genomen? Klopt het dat na onderzoek inmiddels degene die de machine van de vuilniswagen zou hebben aangezet is geïdentificeerd?³

Antwoord 3

Na de dood van Mohsin Fikri heeft de Marokkaanse regering het belang van een uitgebreid onderzoek naar de gebeurtenissen benadrukt. Het proces is op 2 maart begonnen. Er zijn 9 verdachten, waarvan er drie – allen van het bedrijf dat de vuilniswagen bediende – worden vervolgd voor doodslag. Anderen worden aangeklaagd in verband met het falsificeren van officiële documenten.

Vraag 4 en 5

Is er sprake van een onafhankelijk onderzoek naar de betrokkenheid van aanwezige politieagenten en overheidsfunctionarissen? Deelt u de twijfel hierover, gezien de conclusies van Human Rights Watch in het eerder genoemde rapport, waarin onder meer wordt gesteld dat eerlijk onderzoek naar het optreden van de politie zeldzaam is?

Bent u bereid om bij Marokko nogmaals aan te dringen op een onafhankelijk onderzoek en om via de Nederlandse ambassade de ontwikkelingen zorgvuldig te monitoren, bijvoorbeeld door eventuele rechtszaken bij te wonen?

Antwoord 4 en 5

Het is vooralsnog moeilijk om een goed oordeel te vellen over de kwaliteit van het onderzoek. Deze zaak is in Marokko nog onder de rechter, uiteraard zal de Nederlandse ambassade de ontwikkelingen nauwgezet blijven monitoren. Ook de Marokkaanse pers en het maatschappelijk middenveld volgen de zaak op de voet.

Vraag 6

Klopt het dat de georganiseerde protesten naar aanleiding van de dood van Fikri nog steeds aanhouden, zowel in steden en dorpen als op internet en dat de politie eerder deze maand met harde hand een demonstratie neersloeg in de stad Al Hoceima? Bent u bereid om bij de Marokkaanse autoriteiten aan te dringen op een onafhankelijk onderzoek naar dit optreden van de politie en het recht op vrijheid van demonstratie te benadrukken?

Antwoord 6

De protesten blijven met enige regelmaat doorgaan, vooral in Al Hoceima en de regio. Er zijn berichten dat op 4 januari een demonstratie met harde hand door de politie is gestopt. Op 5 februari zouden bij een protest in Boukidaren 27 agenten gewond zijn geraakt. Het is op dit moment aan de Marokkaanse instanties om ervoor te kiezen hoe een dergelijk onderzoek wordt ingesteld. Nederland zal de ontwikkelingen nauwgezet blijven volgen en met regelmaat het belang van de eerbiediging van het recht op vrijheid van demonstratie blijven benadrukken in de bilaterale contacten, alsmede in EU-verband.

Vraag 7

In hoeverre dragen Nederlandse projecten bij aan het bevorderen van eerlijke rechtspraak en het tegengaan van geweld door politie en veiligheidsdiensten? Kunt u aangeven welke projecten hieraan bijdragen en welke resultaten hiermee worden bereikt?

³ <http://www.bladna.nl/dader-dood-visboer-mohsin-fikri,16545.html>

Antwoord 7

Nederland steunt een aantal projecten dat hier direct of indirect een bijdrage aan levert.

Zo steunt Nederland onder meer projecten van de American Bar Association in Marokko, waarbij advocaten en rechters worden getraind om de internationale mensenrechtenverdragen toe te passen in hun werk en hiermee de jurisprudentie meer in lijn te brengen met internationale mensenrechtenverdragen. Een van de projecten bereikte boven verwachting meer dan 600 jonge advocaten en advocaat-stagiaires door heel Marokko. Het project dat zich richt op rechters is net van start gegaan. Daarnaast steunde Nederland van 2014 tot en met 2016 een project van de NGO AGRAW, gericht op het bevorderen van het respect voor de rechten van gevangenen. Hiermee werden in een jaar tijd meer dan 300 o.a. magistraten, advocaten, journalisten en gevangenispersoneel in met name het noorden van Marokko gesensibiliseerd op het gebied van mensenrechten en in het bijzonder de rechten van gevangenen.

Ook de Europese Unie voert in het kader van het Nabuurschapsbeleid een aantal grote programma's in Marokko uit die gericht zijn op het doorvoeren van justitiële en rechtsstatelijke hervormingen.